

проф. д-р Јован Пејковски
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје,
Филозофски Факултет
Институт за социјална работа и социјална политика

Приказ на извештајот: Граѓански засновани анализи

Во издание на УНДП (Програмата за развој на Обединетите нации), Канцеларија во Скопје, во партнерство со Универзитетот на Југоисточна Европа, излезе од печат книгата: Граѓански засновани анализи 2009, регионален развој, локална власт и квалитет на живот. Книгата е во форма на извештај во кој се прикажани одделни области на живеењето во Република Македонија.

Со помош на прашалник, применет на над 3000 испитаници, добиени се резултати кои се релевантна потврда за ефектите од политиките што се однесуваат на просторните диспаритети во квалитетот на животот и социјалната исклученост.

Во првиот дел, воведот, даден е општ приказ на состојбите во Република Македонија и е направен пресек и поврзување со сознанијата кои се содржани во претходните истражувања на овие прашања, како и за одделните политики кои се остварувани и се применуваат во оваа сфера.

Во второто поглавје е даден приказ на регионален профил на квалите-

тот на живот, преку оценки за: задоволство и среќа, за распределбата на приходот и сиромаштијата, за нееднаквост на приходите, за социјалната исклученост и ранливост на домаќинствата. Согледани се и состојбите: на пазарот на трудот, во сферата на образованието и обуката и пристапот до здравствените услуги.

Во третото поглавје е даден приказ на: меѓуетничките односи од аспект на етничката тензија и меѓуетничките односи, за улогата на масовните медиуми, за децентрализацијата, локалните политики и меѓуетнички односи, како и за образованието, етничката припадност, и друго.

Извештајот ја елаборира поврзаноста на природата на регионалниот развој и просторните аспекти на квалитетот на животот. Се констатира дека постојат големи регионални диспаритети во задоволството од животот, кое за возврат е во голема мера под влијание на возраста и местото на живеење, со тоа што младата градска популација се наоѓа на врвот на скалата на среќата, а возрасната рурална

популација, на дното на скалата на среќата.

Постојат големи диспаритети и во однос на приходот по статистичките региони, како и значителни регионални диспаритети во однос на учеството на пазарот на работната сила. Постојат разлики меѓу регионите во однос на проблемот на ранливоста заснована врз вработувањето, образованието, пристапот до здравствените установи и другите социјални услуги, кои натаму водат кон разлики во задоволството и нивоата на исклученост меѓу регионите.

Во четвртото поглавје е даден приказ на локалната власт преку функциите на локалната самоуправа и остварувањето на децентрализацијата. Согледан е квалитетот на животот во општините и регионите, преку ефектите и проблемите што ги засегаат луѓето. Анализирани се безбедноста, влијанието на децентрализацијата врз квалитетот на животот, задоволството од општинските услуги, направена е проценка на ефектите од работата на локалните власти во општините. Исто така, согледан е и економскиот развој и можностите за промоција на мали бизниси како предуслов за локален економски развој. Оценето е и учеството на граѓаните во институциите на локалната самоуправа, можностите што ги имаат за контакт со институциите на локалната власт, за учество во одлучувањето во институциите на локалната власт, и друго.

Разликите во руралниот сегмент одделно се согледани заради што се изразува јасна потреба за изградба на соодветни политики за рурален развој,

кои треба да ги третираат овие проблеми, како и за инвестирање во инфраструктура и создавање работни места.

Во петтото поглавје се дадени препораки за подобрување на квалитетот на животот за регионалната политика, за етничката кохезија и за работењето на локалната власт според потребите на граѓаните.

Може да се оцени дека се работи за еден комплексен труд во кој се вклучени бројни експерти, истражувачи, аналитичари и одлични познавачи на материјата, со што на синтетизиран начин се прикажани аспекти битни за подобро живеење. Во трудот се понудени одговори за бројни прашања од истражуваните области и тоа врз основа на аргументирани сознанија. Со тоа, трудот добива во квалитет и сериозност во пристапот за подобрување на квалитетот на животот на граѓаните. Извештајот е одлична можност за непосредно запознавање со оваа проблематика на факторите кои се вклучени во процесот на анализирање, градење ставови и политики во насока на јакнење на граѓанското општество.

Во извештајот се доаѓа до заклучок дека регионалниот развој е сложен процес, кој е под влијание не само на економските услови, туку, исто така, и на перцепциите на квалитетот на животот, ефективноста на локалната власт и обемот на социјалната исклученост и етничката кохезија на локално ниво, при што се нудат решенија за тоа како да се намалат овие диспаритети преку ефективни регионални политики.